Okienko pre pozorovateľov

Astronomické úkazy v júli a auguste 2026

Večerná Venuše, Saturn a ranný Mars. Augustové zatmenia. Perzeidy s maximom počas novu Mesiaca

Na večernej oblohe je hlavne počas súmraku nízko nad obzorom pozorovateľná Venuša. V druhej polovici noci ponúka na svoje otvárajúce sa prstence Saturn. Ráno môžeme hľadať červený Mars, koncom augusta ráno aj jasný Jupiter. Majiteľom ďalekohľadov sa ponúka aj nočný Urán a Neptún.

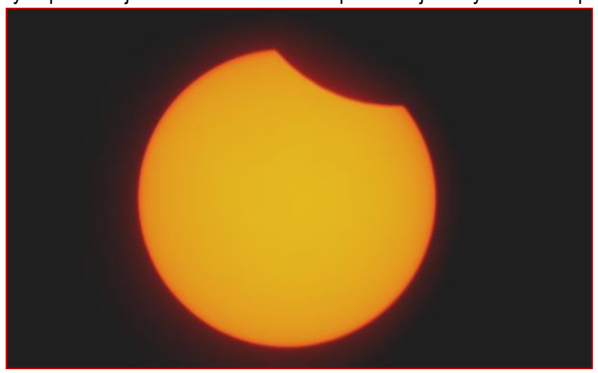

Po uplynutí 18 rokov 11 dní a 8 hodín (dĺžka periody Saros) nastane 12.8.2026 zatmenie Slnka. Foto zo zatmenia CVČ je z 1.8.2008. Zdroj: arcív HaP CVČ Košice

Najvýznamnejšie úkazy nám prináša august. Bude to dvojica zatmení. Prvým bude zatmenie Slnka 12.8. Kto si ho chce užiť ako úplné, musí cestovať. Buď na severozápad do Grónska, na Island, alebo na juhozápad do Španielska vrátane ostrova Mallorka. Pás úplného zatmenia bude prechádzať aj Severným ľadovým a Atlantickým oceánom. U nás bude toto zatmenie viditeľné ako čiastočné v podvečerných hodinách. V Košiciach sa začne o 19.hodine 20.minúte. Maximálnu fázu o 20.hodine 11.minúte už Košičania neuvidia, lebo Slnko im aj pri ideálnom obzore zapadne o 19.hodine 56.minúte. Aj na čiastočné augustové zatmenie sa však oplatí pozrieť. Bude výrazné s maximálnou fázou asi 90% . Keď z neho chcete vidieť viac, oplatí sa vycestovať smerom na západ a pozorovať z vyššieho kopca s dobrým výhľadom na západ. Pri pozorovaní zatmenia nezabudnime na ochranu zraku vhodným filtrom (špeciálne okuliare na pozorovanie Slnka alebo zváračské sklíčko). Oveľa väčším zážitkom je vidieť úplne zatmenie napríklad v Španielku. Ak vám to nepodarí, núka sa ďalšia príležitosť 2.augusta 2027 v Španielsku alebo na severe Afriky.

28.8. v ranných hodinách nastane takmer úplné zatmenie Mesiaca s max. fázou 93%. Opäť platí, že ak z neho chcete vidieť viac oplatí sa vycestovať na západ od Košíc, napríklad do Prahy, kde bude viditeľná aj maximálna fáza. Čiastočné zatmenie sa začne o 4.hodine 34.minúte. Maximálne fáza je o 6.hodine 13.minúte. V Košiciach Mesiac pri ideálnom obzore zapadne o 5.hodine 50.minúte. Pre porovnanie v Prahe to bude o 6.hodine 17.minúte. Obe zatmenia budú pre nás a vlastne aj pozorovateľov z kontinentálnej Európy pomerne nízko nad obzorom. Ich pozorovanie buď zo Slovenska alebo z inej západnejšej krajiny práve kvôli nízkej výške nad obzorom ponúka divákom a fotografom skvelú príležitosť vychutnať si ich v peknej a skvelej kulise niektorej čarovnej dovolenkovej destinácie.

Počas letných prázdnin je aktívnych viac meteorických rojov. Najvýznamnejšie budú Perzeidy. Maximum nastane v noci 12./13.8. Dúfajme, že nás nezmôže únava a rozrušenie zo zatmenia Slnka a nezaspíme Očakáva sa ZHR 150 meteorov za hodinu. Aktivita roja trvá od 17.7. do 24.8. Zaujímavým rojom sú aj α Kaprikornidy známe prskajúcimi často dlhými meteormi. Je aktívny od 3.7. do 15.8. s maximom 30.7.

Mesiac júl je obdobím na pozorovanie NLC – nočných svietiacich oblakov. Vyššia aktivita Slnka môže priniesť viditeľnosť polárnych žiar z nášho územia, počas vzdialených búrok sa môžeme pokúšať fotografovať nadoblačné blesky – červených škriatkov.

Pozorovateľom prajem krásne prázdniny, vydarené dovolenky a jasné nebo.

Podľa AR 2026, časopisu Kozmos a internetu Ing. Peter Kaňuk

Podujatia pre verejnosť
Júl a august 2026

Programy o 15. a 17.hod. sú určené pre detí a rodičov.
Program o 19.hod pre staršie deti, mládež a dospelých

Štvrtok ***2.7. o 15. a 17. hod.:*** **„Hrdinovia na oblohe“**
o 19. hod.: **„Slnečná sústava“** – prednáška o Slnečnej sústave, videá, hviezdy, pozorovanie Slnka a Mesiaca

Piatok ***3.7. o 15. a 17. hod.:*** **„Kozmo a jeho dobrodružstvá“**
o 19. hod.: **„Cudzie svety“ “** – prednáška o exoplanétach, videá hviezdy a pozorovanie oblohy ďalekohľadom

Štvrtok ***9.7. o 15. a 17. hod.:*** **„O kométe a sonde ROSETTA“**
o 19. hod.: **„Obloha dnes“ -** program o aktuálnej oblohe, videá a pozorovanie oblohy ďalekohľadom

Piatok ***10.7. o 15. a 17. hod.:*** **„Slnečná sústava pre deti“**
o 19. hod.: **„Slnečná sústava“** – prednáška o Slnečnej sústave, videá, hviezdy, pozorovanie oblohy ďalekohľadom

Štvrtok ***13.7. o 15. a 17. hod.:*** **„Rozprávky o súhvezdiach“**
o 19. hod.: **„Obloha dnes“ -** program o aktuálnej oblohe, videá a pozorovanie oblohy ďalekohľadom

Streda ***12.8. o 15. hod.:*** **„Slnečná sústava pre deti“**
o 17. hod.: **„Zatmenie Slnka“** – prednášky o zákrytoch a zatmeniach, pozorovanie čiastočného zatmenia Slnka v hvezdárni a zatmenie live pomocou internetu. Vstupy priebežne na celú hodinu o 17., 18., 19. a 20.hod.

Štvrtok ***13.7. o 15. a 17. hod.:*** **„Hrdinovia na oblohe“**
o 19. hod.: **„Obloha dnes“ -** program o aktuálnej oblohe, videá a pozorovanie oblohy ďalekohľadom

Štvrtok ***20.8. o 15. a 17. hod.:*** **„O kométe a sonde ROSETTA“**
o 19. hod.: **„Nebezpečný vesmír“** – prednáška o hrozbách z vesmíru, hviezdy, pozorovanie oblohy ďalekohľadom

Štvrtok ***27.8. o 17. hod.:*** **„Kozmo a jeho dobrodružstvá“**
o 19. hod.: **„Slnečná sústava“** – prednáška o Slnečnej sústave, videá, hviezdy, pozorovanie oblohy ďalekohľadom

Bližšie informácie a prípadné zmeny na: **www.cvckosice.sk**
Poznámka: pozorovania sa konajú len za jasného počasia
Pozorovania nie sú limitované počtom záujemcov
Programy v planetáriu sú za každého počasia pre najmenej 10 záujemcov.
Na programy sa dá prihlásiť cez webovú stránku CVČ:

055/6 411 411

Centrum voľného času, Orgovánová 5, Košice
EP Popradská 86, Košice

Albedo

Júl/august 2026

Košický astronomický informátor

Astroleto 2026 v CVČ Košice

Ako je už naznačené v Okienku pre pozorovateľov bude toto astronomické leto plné zaujímavých astronomických úkazov. Mnohí sa vyberú do zahraničia pozorovať úplné zatmenie Slnka, zatmenie Mesiaca sa taktiež oplatí vidieť z miest smerom na západ od Košíc. Mnohé úkazy a podujatia sa odohrajú v našom meste a jeho okolí. V tomto článku je naznačený plán Astroleta 2026.

Hlavný ďalekohľad v hvezdárni CVČ. Zdroj: arcív HaP CVČ Košice

Pre širokú verejnosť je tu ponuka programov v planetáriu, ktorá priláka menších i väčších záujemcov o vesmír. Planetárium ponúka programy aj pre organizované skupiny, hlavne pre deti v táboroch či

už organizovaných v našom CVČ, alebo inými organizáciami. Na tieto programy sa však treba dopredu objednať.

Amavet klub 879 v spolupráci so Slovenskou astronomickou spoločnosťou pri SAV plánuje hneď začiatkom júla uskutočniť podujatie „S ďalekohľadom na cestách“ pre pobytový tábor Huga Buga na ranči pri Kráľovej Lehote. Tradičná expedícia pod názvom Mníšek 2026 sa uskutoční kvôli zatmeniu Slnka netradične už v júli. Koncom augusta je v pláne a ohľadom na predpoveď počasia sa aj uskutočniť astronomický výlet do Prahy s cieľom vidieť lepšie zatmenie Mesiaca 28.8. a zároveň navštíviť moderné pražské planetárium v Českej republike.

A teraz podrobnejšie k niektorým významným aktivitám. Programy v planetáriu pre verejnosť, ako je to napísané v ponuke sa uskutočnia počas deviatich dní. Programy o 15. a 17.hodine sú prioritne určené pre deti a rodičov, programy o 19.hodine pre staršie deti, mládež a dospelých. Skupinové návštevy počas uvedených deviatich dní, prípadne aj v iných možných termínoch je potrebné prekonzultovať a dohodnúť na telefónnom čísle, uvedenom v ponuke planetária.

Výnimočné podujatie bude večer 12.8., ktorým bude pozorovanie čiastočného zatmenia Slnka v CVČ. Pozorovanie zatmenia Mesiaca 28.8. v ranných hodinách sa v hvezdárni CVČ neuskutoční kvôli nevhodnému času. Záujemcom doporučujem pozrieť si ho individuálne z miesta, ako je to uvedené v Okienku pre pozorovateľov. Druhou možnosťou je vycestovať smerom na západ podobne ako v prípade zatmenia Slnka 12.8.

Zatmenie Mesiaca 28.8. bude takmer úplné. Úplného zatmenia Mesiaca sa dočkáme až na Silvestra v roku 2028 večer. V ďalšom roku 2029 uvidíme zo Slovenska ďalšie dve úplné zatmenia Mesiaca 26.6. ráno a 20.12. vo veľmi vhodných nočných hodinách. Tak isto aj zatmenie Slnka 12.8. bude najvýraznejším, čo sa týka nášho územia. Výraznejšie a dokonca prstencové zatmenie Slnka uvidia pozorovatelia zo Slovenska až 13.7.2075 v ranných hodinách.

Kaňuk, pracovník planetária

Ako sa Košičanom darilo v astronomických v súťažiach

Od 9. do 11.júna 2026 sa v Hvezdárni a planetáriu v Prešove uskutočnilo celoslovenské kolo súťaže „Čo vieš o hviezdach“. Z krúžku Mladý astronóm Pallas nášho CVČ sme mali v ohni tri želiezka v 2.kategórii. Hana Lascsáková obsadila v silnej konkurencii 24 súťažiacich pekné 8.miesto. Z celkového množstva 105 bodov stratila len 12. Na 15.mieste sa umiestnil Ján Mikloš, ktorý získal 83 bodov. Eduard Dropko získal 55 bodov a obsadil 21.miesto. Za reprezentáciu CVČ ale aj Košického kraja im patrí poďakovanie. Získali skúsenosti, ktoré určite zúročia v ďalšom ročníku súťaže.

Každoročne organizuje CVČ celomestské kolo výtvarnej súťaže „Vesmír očami deti“, ktoré má na starosti Mirka Balušeskulová. Súťaží sa v piatich kategóriách. 1.kategória deti MŠ, 2.kategória deti 1.stupňa ZŠ, 3.kategória deti 2.stupňa ZŠ, 4. a 5.kategória deti ZUŠ. Z každej kategórie postúpilo do celoslovenského kola v SÚH Hurbanovo 5 víťazných prác. V ňom boli ocenené tri výtvarné diela Košičaniek. V 1.kategórii to bola práca „Mimozemšťan v rakete“ od Mišky Vinterovej z MŠ Humenská 51. V 3.kategórii „Zatúlaný psík“ od Elly Kohoutkovej zo ZŠ Lechkého 4 a „Iný svet“ od Kláry Fedušovej z výtvarného krúžku v CVČ Košice. Oceneným umelcom gratulujeme a želáme veľa úspechov v ďalšej tvorbe.

Kométa C/2025 A6 Lemmon. Foto: Róbert Barsa

Významné úspechy v oblasti astrofotografie v roku 2026 dosiahol Róbert Barsa, ktorý v oblasti astronómie vyrastal v našom CVČ. Jeho fotografia z 20.10.2025 s kométou C/2025 A6 Lemmon nad tatranským Lomnickým štítom, ktorá bola publikovaná 4.11.2025 ako Astronomická snímka dňa NASA:
https://www.astro.cz/apod/ap251104.html

V roku 2026 snímka získala ďalšie ocenenia. V 15.ročníku súťaže „Svieťme si na cestu...nie na hviezdy“ za rok 2025 bola ocenená 2.miestom v kategórii Variácie na tému svetlo a tma pod názvom „Vlasatica navštívila Lomnický štít“. Viď časopis Kozmos č.1/2026. Tú istú fotografiu s názvom „Kométa C/2025 A6 Lemmon a Lomnický štít“ vybrala odborná porota prestížnej súťaže „Česká astrofotografia mesiaca“ ako najlepšiu snímku roka 2025. Cenu Jindřicha Zemana si bol Robo osobne prevziať 4.4.2026 na celoštátnom stretnutí Českej astronomickej spoločnosti v Plzni. Viď článok v časopise Kozmos 2/2026 a odkaz:
https://www.astro.cz/clanky/multimedia/cena-jindricha-zemana-a-cena-jindricha-zemana-junior-2025-ma-sve-nositele.html

Pod rovnakým názvom rovnaká fotografia zvíťazila v súťaži Astrofoto 2025 v kategórii Variácie na tému obloha – astromaster. Viď časopis Kozmos 3/2026.

Robovi Barsovi k úspechom srdečne gratulujeme a želáme veľa úspechov na jeho ceste úspešného astrofotografa.

Tešíme sa na úspechy mladých astronómom našich krúžkov Mladý astronóm aj v nasledujúcom školskom roku.

Peter Kaňuk, vedúci krúžkov Mladý astronóm

Mladý astronóm – astronomické krúžky v školskom roku 2026/27

Astronomický krúžok – utorok o 14:30 hod.

Vhodný pre deti vo veku od 9 do 14 rokov.

Vedúci Igor Tymczák

Astronomický krúžok Galileo – streda o 14:30 hod.

Vhodný pre deti vo veku od 9 do 14 rokov.

Vedúci Peter Kaňuk

Astronomický krúžok pre najmenších – streda o 16:30 hod. Vhodný pre deti vo veku od 5 do 8 rokov.

Vedúci Igor Tymczák

Astronomický krúžok Pallas – štvrtok o 15:00 hod.

Vhodný pre pokročilých, deti vo veku od 12 do 18 rokov.

Vedúci Peter Kaňuk

Prihlásiť sa bude dať od začiatku septembra 2026. Tešíme sa na nových nádejných astronómov.

Bližšie informácie a kontakt:

Kontakt: **www.cvckosice.sk 0556411411**
kanuk@cvckosice.sk tymczak@cvckosice.sk

Júl 2026

DÁTUM	SLNKO			MESIAC		
	Východ	Západ	Poznámka	Východ	Západ	Poznámka
6.7.	04:39	20:39	Najďalej od Zeme. 152087180 km	23:26	11:26	
7.7.	04:40	20:39		23:42	12:40	v poslednej štvrti
13.7.	04:46	20:35		02:50	20:22	v perigeu 359111 km
14.7.	04:47	20:34		04:11	21:03	v nove začiatok lunácie 1281
21.7.	04:55	20:27	Vstupuje do súhvezdia Rak	13:32	23:13	v 1.štvrti
22.7.	04:56	20:26	Vstup do znamenia Lev	14:44	23:34	
25.7.	05:00	20:23		18:02	00:34	v apogeu 405549 km
29.7.	05:05	20:17		20:30	04:27	v splne

DÁTUM	MERKÚR			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.7.	06:16	21:18	2,4	Nepozorovateľný. Je na dennej oblohe
15.7.	04:58	19:47	4,5	
30.7.	03:42	19:01	0,7	
DÁTUM	VENUŠA			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.7.	08:10	22:52	-4,1	Pozorovateľná na večernej oblohe v súhvezdí Lev
15.7.	08:44	22:26	-4,1	
30.7.	09:17	21:52	-4,2	
DÁTUM	MARS			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.7.	02:14	17:40	1,3	Pozorovateľný na rannej oblohe v súhvezdí Býk
15.7.	01:49	17:37	1,3	
30.7.	01:27	17:29	1,3	
DÁTUM	JUPITER			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.7.	06:23	21:51	-1,8	Nepozorovateľný. Je na dennej oblohe
15.7.	05:44	21:05	-1,8	
30.7.	05:03	20:15	-1,8	
DÁTUM	SATURN			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.7.	00:36	13:12	0,8	Pozorovateľný v druhej polovici noci v súhvezdí Ryby
15.7.	23:38	12:19	0,7	
30.7.	22:40	11:20	0,6	
DÁTUM	URÁN			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.7.	02:19	17:49	5,8	Pozorovateľný na rannej oblohy v súhvezdí Býk
15.7.	01:26	16:58	5,8	
30.7.	00:29	16:02	5,8	
DÁTUM	NEPTÚN			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.7.	00:12	12:21	7,9	Pozorovateľný v druhej polovici noci v súhvezdí Ryby
15.7.	23:13	11:26	7,9	
30.7.	22:14	10:26	7,8	

August 2026

DÁTUM	SLNKO			MESIAC		
	Východ	Západ	Poznámka	Východ	Západ	Poznámka
6.8.	05:15	20:05		22:56	14:29	v posl.štvrti
10.8.	05:21	19:59		01:44	18:57	v perigeu 363288 km
11.8.	05:22	19:57	Vstup do súhvezdia Lev	03:08	19:30	
12.8.	05:24	19:55	Zatmenie Slnka	04:36	19:55	v nove začiatok lunácie 1282
20.8.	05:35	19:41		14:49	22:32	v 1.štvrti
22.8.	05:38	19:37		16:48	-	v apogeu 404644 km
23.8.	05:39	19:35	Vstup do znamenia Panna	17:32	00:03	
28.8.	04:46	19:25	Zatmenie Mesiaca	19:27	05:51	v splne

DÁTUM	MERKÚR			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.8.	03:38	19:01	0,3	Pozorovateľný v prvej dekáde mesiaca na rannej oblohe v súhvezdí Blíženci
15.8.	04:14	19:26	-1,2	
30.8.	05:59	19:35	-1,6	
DÁTUM	VENUŠA			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.8.	09:21	21:47	-4,2	Pozorovateľná na večernej oblohe v súhvezdí Panna. 14.8. je v najväčšej východnej elongácii.
15.8.	09:46	21:10	-4,3	
30.8.	10:06	20:26	-4,4	
DÁTUM	MARS			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.8.	01:24	17:28	1,3	Pozorovateľný na rannej oblohe V súhvezdiach Býk a Blíženci
15.8.	01:07	17:15	1,3	
30.8.	00:53	16:56	1,3	
DÁTUM	JUPITER			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.8.	04:58	20:08	-1,8	Pozorovateľný koncom mesiaca na rannej oblohe v súhvezdí Rak
15.8.	04:20	19:21	-1,8	
30.8.	03:36	18:31	-1,8	
DÁTUM	SATURN			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.8.	22:32	11:12	0,6	Pozorovateľný okrem večera takmer po celú noc v súhvezdí Ryby
15.8.	21:37	10:16	0,6	
30.8.	20:37	09:13	0,5	
DÁTUM	URÁN			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.8.	00:21	15:54	5,8	Pozorovateľný v druhej polovici noci v súhvezdí Býk
15.8.	23:24	15:01	5,7	
30.8.	22:25	14:04	5,7	
DÁTUM	NEPTÚN			
	Východ	Západ	Jasnosť	Pozorovateľnosť
1.8.	22:06	10:18	7,8	Pozorovateľný takmer po celú noc okrem skorého večera v súhvezdí Ryby
15.8.	21:10	09:22	7,8	
30.8.	20:11	08:21	7,8	